

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

15

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

EGÅ
VED ÅRHUS
ungdoms
højskole

Egaa-Bogen

1986

Indholdsfortegnelse

Egå-bogen 1986	3
En hilsen fra medarbejderne	4
Bestyrelsen for Egå Ungdoms-Højskole	5
Mit barndomshjem var en landsbyskole	6
Tilbageblik	9
Min tilknytning til de frie skoler fra barn til voksen	12
Barndommens gade	15
Egå	18
Midt i en tid	23
Pia Mie Hansen	26
Lone Primdal Nielsen	28
Nyt fra Højskolen	30
Jubilæumsmøde	32
Eleverne	33

Egåbogen 1986

Optakten til denne udgave af Egå-bogen var temmelig pragmatisk. Hvordan kunne vi undgå at det blev os med den daglige kontakt til skolen der skulle skrive artikler til skolens skrift?

Nu måtte nogle andre ud af busken, men hvem? Hvad med nogle af dem der har en anden tilknytning til skolen. Tidligere ansatte, bestyrelsesmedlemmer, tidligere og nuværende elever.

Det lyder måske ikke særlig originalt, faktisk er det vel egentlig det man ret ofte gør i jubilæumsskrifter.

Altså blev det, et signalement af stedet som efterskole og ungdomshøjskole og af de mennesker der er og har været i den. En collage med billeder fra de tidlige Egå-år, en sammenkogt ret krydret med livserfaringer, men også med de nyeste elevers forventninger til de næste måneder.

Fællestrækket for alle bidragene er sammenkoblingen af ideen om de frie skoler og den menneskelige udvikling. Iblandt på det helt konkrete Egå-plan, iblandt på samfundetsplanet. Også for os der står i det til op over begge ører er det dejligt at få understreget den kontinuitet og det sigte der ligger i de grundtvigske skoler.

Tak til alle bidragsydere for artiklerne til et »jubilæumsskrift« i et ikke-jubilæumsår. Måske er det det originale.

*Redaktionen
Louis Mogensen og Finn Lykke Schmidt*

En hilsen fra medarbejderne

Ord i mund og skrift i bog
skal vor ungdom lære:
ret at bruge kraft og sprog,
livet til Guds ære,
da vor manddom, klog og stærk,
svare skal til navnet,
krone skolens ungdomsværk,
vise, det har gavnet.

Grundtvig

Bestyrelsen for Egå Ungdoms-Højskole

Jan Algreen-Petersen, Hammersholtbyvej 43, 3400 Hillerød
Gunhild Skovmand Jensen, Vestervangen 22, 8620 Kjellerup (formand)
Karen Klinge Andersen, Rosenhøjvej 18, Ugelbølle, 8410 Rønne
Anders Willemoes Nielsen, Helvegshøjen 3, Overlund, 8800 Viborg
Arne Mogensen, Gimlevej 50, Stilling, 8660 Skanderborg
Inge Kaae, Odensegade 33, 4., 8000 Århus C
Bjørn Dybkjær, »Alleen«, Skovrevlgyden 10, Nørre Lyndelse, 5792 Aarslev.

Mit barndomshjem var en landsbyskole

Som forstander for Egå Efterskole virkede Tage Dybkjær i 32 år. På baggrund af hans egne erindringer om barndommens skole, har vi bedt ham om at trække linierne op til den efterskole han ledede i så mange år.

Meget tidligt var min far klar over, at han ville være lærer. Allerede som 16½-årig prøvede han en vinter at være lærer for en flok børn i et vestjysk gårdmandshjem. Foruden børneskolen havde han da kun haft en sommers højskoleophold, men dér havde han lært - som han skriver i nogle erindringer - »den koldske anskuelse eller måske rettere den grundtvigske, at det gjaldt om at komme bort fra udenadslæren og lektieterperi og gennem levende, mundtlig fremstilling vinde børnenes øren«.

Den indstilling til skolearbejdet tror jeg, at far bevarede hele sit liv igennem. Efter endt læreruddannelse fra et seminarium i København blev han som 22-årig antaget som huslærer i et grundtvigsk præget hjem på Skanderborgkanten, og fra 1892 til 1936 var han lærer i Beder syd for Århus.

Det var altså en folkeskole, ikke en fri skole, far blev leder af. Den var nok indrettet som de fleste landsbyskoler dengang. Jeg mindes fra min skoletid, at der var en enkelt skolestue med 20 tomands skoleborde i den ene ende af huset. Til den anden side boede vi, en familie med seks børn. Jeg havde ikke engang to meter at gå fra vor dagligstue gennem en lille forgang til skolestuen.

Derfor flød hjemliv og skoleliv sammen i alle mine skoleår. De tre første år gik jeg sammen med »de små« og de fire sidste med »de store«. Skellet gik omtrent ved 10-års alderen. Om vinteren var der skole for de store fire dage om ugen fra kl. 9 til 4 (som det hed dengang) og to dage for de små; om sommeren tre formiddage fra 7 til 12 for de store, og de tre eftermiddage og de tre andre heldage for de små. Det hændte, at der var omkr. 40 elever i ældste klasse, men jeg mindes ikke, at der af den grund blev ansat en hjælpelærer!

Når jeg tænker tilbage på min barndoms skolegang i mine hjemlige omgivelser, står far for mig som en markant enelærerskikkelse, der naturligvis måtte efterkomme datidens bestemmelser om folkeskoleundervisningens form og indhold. Men på den anden side bar han umiskendeligt præg af de indtryk, som han havde modtaget i sin vestjyske børneskole og på Staby højskole og gennem sin nære forbindelse med en lærer ved Stadil hovedskole, den senere berømte konseilspræsident (statsminister) I. C. Christensen.

Far var en dygtig fortæller. Bibelhistorie, Danmarkshistorie, myter og sagn, eventyr, geografi, naturhistorie og hvad andet der egnede sig til det, fortalte han gerne om. Noget skulle vi læse på hjemme og blev så også hørt i det. Men nogen

eksamen var der ikke tale om. På mange måder lignede fars skole en friskole af den slags, som jeg først senere fik kendskab til.

Efter børneskolens afslutning fortsatte jeg i Århus Katedralskole.

Da lærte jeg for alvor »den sorte skole« at kende. Nu vandrede jeg gennem to mellemkoleklasser og tre gymnasieklasser. Det var en helt fremmed verden for mig. Et slid med masser af hjemmearbejde. En karaktergivning flere gange om året i næsten alle fag uden undtagelse - endogså i gymnastik. Og desuden vidnedsbyrd, der skulle fortælle om flid og opførsel, m.m. Det kunne ikke undgås, at vi sammenlignede vore karakterer og regnede gennemsnit ud, og nogle fandt, at andre blev for mildt behandlet, andre fik ord for, at de forstod at »fede« for lærerne. Det værste var, at hele systemet kunne friste til at bedømme et menneskes værdi ud fra nogle tal i en karakterbog!

Da jeg blev student, havde jeg altså endnu ikke personligt stiftet bekendtskab med en fri skoleform - hverken friskole, efterskole eller højskole. Men alligevel var jeg ikke ukendt med dem. Bl.a. havde flere af mine søskende været på højskole. Og snart kom turen til mig. Jeg fik som student i København et tilbud om at gæste Rødding højskole i Sønderjylland en januar måned. Det tog jeg imod og fik en uforglemmelig oplevelse. Jeg færdedes blandt højskoleelever, der af egen fri vilje satte sig på skolebænken igen og i et stort samvær nød at møde dansk litteratur og historie i bøger og foredrag og at diskutere aktuelle emner og andet med lærere og kammerater - og meget andet. Jeg blev nærmest betaget af det, der mødte mig dernede, så det var ikke vanskeligt at overtale mig til at komme derned igen som lærer ved det næste fem måneders kursus om vinteren for karle og og tre måneders sommerkursus derefter for piger. Sådan var det skik dengang.

Men så måtte jeg tilbage til København og gøre mit teologiske studium færdig. Det ville være helt uforsvarligt at afbryde det, selvom jeg ikke behøvede en universitetseksamen for at blive højskolelærer.

Det blev jeg nemlig i seks år, og hvis jeg havde villet det, kunne jeg også være blevet højskoleforstander, for min kone og jeg fik et par henvendelser med opfordring til at overtage en højskole, men vi sagde nej tak.

Derimod kunne vi ikke sige nej, da kredsen omkring Egå efterskole gerne ville have os til at købe den skole og føre den videre. Dengang var skolen en privat ejendom, som man altså skulle købe, men vi fik støtte fra skolens bestyrelse til at optage de nødvendige lån og vovede så springet, - og det fortrød vi aldrig i de 32 år, vi fik vort virke her i Egå efterskole.

Som bekendt er efterskolen en fri skole for unge i alderen 14 til 18 år. At den er *fri*, betyder ikke blot, at dens elever kommer af egen fri vilje. Der er heller ingen krav om undervisning i bestemte fag med et bestemt antal timer. Heller ikke noget krav om, at lærerne skal have en bestemt eksamen for at kunne ansættes ved skolen. Heller ikke skulle der afholdes nogen eksamen eller gives karakterer ved afslutningen af et kursus (de statskontrollerede prøver blev ikke

indført på Egå efterskole). Vi overførte så at sige højskolens idegrundlag på vor skole, ja, betragtede den faktisk som en slags højskole for de 14-18-årige unge. Jeg holdt dog ikke foredrag, som man gjorde på højskolerne, men kaldte mine fællestimer med hele flokken »fortælle- og samtaletimer« og fandt naturligvis stof og emner frem, som jeg syntes var særlig egnede, og som jeg erfarede kunne vække interesse og dermed skabe større opmærksomhed og hørelyst. Det gjaldt også andre timer på ugens timeplan. Som fri skole kunne vi i lærerkredsen tage hensyn til elevernes interesser og evner og lægge en fornuftig plan for alt arbejdet.

Vi havde den glæde, at et stigende og konstant elevtal tydede på, at vi havde fundet en god måde at fortsætte den velkendte Egå efterskole på.

Det var arbejdsfyldte og dejlige år, til vi i 1970 holdt op og lod skolen fortsætte som Egå ungdomshøjskole.

Tage Dybkjær

Tilbageblik

Tilfældigheder gjorde at Anders Willemoes blev lærer på Egå Efterskole. 41 år efter sidder han i ungdoms-højskolens bestyrelse, og vi har bedt ham berette om en menneskealders virke i den frie skole.

At jeg blev lærer på Egå Efterskole fra november 1945, var nærmest en tilfældighed. Jeg havde før krigen 1940-45 været landmand, men havde, efter de fem års afbrydelse p.gr.a. krigen og hvad dermed fulgte, ikke lyst til at vende tilbage dertil. En drøm om et arkæologisk studie syntes mig uoverkommeligt, da jeg kunne forvente at kunne afslutte som 37-årig, idet den nødvendige studentereksamen endnu manglede. En sådan samt den nødvendige økonomi til videre studie var ellers sikret via en kontrakt med luftvåbnet pr. april 1940, men tyskernes ankomst 9. april satte et absolut stop herfor. Efter farvel til militæret novbr. 1940 fik jeg en gymnastiklederuddannelse på Ollerup den følgende vinter, og resten af krigen levede jeg af tilfældige job, hvor det kunne passes ind i mit »arbejde« med og blandt den stadig voksende skare af danske, der var utilfreds med tingenes tilstand. Heri blev to vintre på Askov udvidede højskole en personlig udviklende tid, selv om omverdenen af og til greb forstyrrende ind med sine krav. En tredje vinter på Askov måtte opgives, da de dengang værende magthavere i landet ikke syntes om at have mig løsgående, så jeg fandt mig andre væresteder. I løbet af sommeren 1945 fik jeg afviklet mit - nu legale - arbejde. Og hvad så? Ingen penge, - ingen studentereksamen, studiestøtte og anden form for tilskud til universitetsstudie fandtes ikke dengang.

Da et par af mine tidligere lærere - Mads Nielsen, Ollerup gymnastikhøjskole og J. Th. Arnfred, Askov Højskole, erfarede, at Egå havde brug for en lærer, skubbede de så stærkt på, at jeg vovede at søge stillingen, dels for at have noget at bestille og tjene til livets opretholdelse, og dels for at vinde tid til at finde ud af, hvad jeg egentlig ville med min fremtid. Og jeg kunne jo bare springe af vognen igen, når ...

Men det kunne jeg bare ikke. En gang fanget ind af dette spændende og krævende arbejde med de unge, blev jeg bundet til den opgave, det var. Og i løbet af kort tid blev det klart for mig, at nok var oldtiden interessant og betagende at arbejde med, men udfordringen var større i det menneskelige materiale, som efterskolen stillede mig overfor. At arbejdet nu og da gjorde én angst for, om man levede op til det ansvar, det er at forme og præge de helt unge og bløde sind; ja, det var den torn i kødet, som man måtte lære at leve med, hvis man netop valgte den gerning som sit livsværk, - eller rettere: - når denne gerning valgte én.

Nu har Egå-bogens Red. bedt mig fortælle om mine erfaringer, oplevelser,

sejre og nederlag, o.m.a. Hvordan skulle jeg dog kunne det? Ca. 4000 elever er (mer eller mindre) »gået gennem mine hænder« i årenes løb. 4000 forskellige små menneskeskæbner, hver med sit særkende, sine evner og muligheder, de fleste med et håb og en drøm om deres personlige fremtid. Enkelte har det været muligt at følge gennem årene derefter, andre er dukket op efter års glemsel. På spørgsmålet. - hvad fik du ud af det, svarer de næsten enslydende: - vi lærte mere det år end i hele den forudgående skoletid tilsammen. Det ved man jo, er en lodret løgn, for på et enkelt skoleophold (dengang fem eller fire måneder) kan man ikke lære mere end på syv år. Og borer man så lidt dybere, så er det da også sjældent de faglige færdigheder, der bliver nævnt, det er »alt det andet«!

Ja, i dag som i 1945 er et kostskoleophold andet og (meget) mere end dansk, regning, sprog og andet fagligt stof, der kan (læs: skal) bruges i en videre uddannelse. Dette andet og mere er f.eks. den personlige udvikling og modning gennem samværet med kammerater og lærere i en »arbejdsdag«, der dækker døgnet fireogtyve timer, og hvis berøringsflade dækker fra renvaskede hænder, god opførsel, plaster på en finger, en snak om »de håbløse, uforstående gamle derhjemme«, til en alvorlig snak på kontoret eller på sengekanten efter godnat-tid, - og meget, meget mere. Dette undefinerbare, der ikke kan sættes op i punkter og tal. Det er dette »undefinerbare«, som det er så vigtigt at fastholde indenfor vor skoleform i dag som for en menneskealder siden. De ydre former er forandret gennem min tid i efterskolen (fra 4-6-8 mands værelser til 1-2 mands, fra »hver-mand-sit- vaskefad« + en hane med koldt vand på hver gang til håndvask med v/k-hane (måske endda brusekabine) på hvert værelse, fra weekend lørdag kl. 19.00 - søndag kl. 20.30 hver anden, tredie eller fjerde uge til fredag kl. 15.00 - søndag kl. 21.45 hver uge). Det indre liv er det samme. Og det er dette »undefinerbare« indre liv, som det for både elev og lærer er vigtigt at bevare. Her ligger løsningen til et »godt skoleophold«.

Nu sidder jeg bag mit pensionist-skrivebord og skriver dette. I forhold til nutidens skoleliv er jeg uden ansvar. Jeg skal ikke mere stå til ansvar i et dagligt arbejde med og blandt eleverne, - skal ikke bevise at ideerne og visionerne kan bære og virke. Det er på en gang vemodigt og befriende. I tankerne genoplever jeg ofte enkelt-situationer, af større eller mindre betydning nu, men dengang ofte overvældende. Oplevelser, gode og mindre gode, glade og sørgelige, barske og komiske. Alt menneskeligt har jeg oplevet blandt og med eleverne, fra barnefødsler til dødsfald, fra invaliderende ulykker til 13-taller i dette eller hint fag, fra livslange venskaber til korte bekendtskaber, fra store og skæbnebestemte hændelser, der aldrig glemmes, til små glimt af noget menneskeligt, der er borte med øjeblikket. Eller samtaler i klassen, der blev fortsat med spørgsmål på tomandshånd, som ofte førte ind i meget personlige samtaler, hvor lærer/elev situationen blev til to ligeværdige menneskers forsøg på at finde en »mening med det hele«.

Det faldt i min lod at lære efterskolen at kende først fra elev-side, så fra lærer-

side og en overgang fra forstander-side. Alle tre indfaldsvinkler har haft sin indflydelse på mit livsforløb. I den nu svundne sommer var jeg til en sammenkomst med mine med-halvtreds-års-jubilarer på Himmerlands ungdomsskole. Her kunne vi bekræfte hinanden i elevens opfattelse af værdien af et sådant ophold, igen det »undefinerbare«. Fra lærersiden har jeg oplevet skolen mindre som en arbejdsplads end som en livsform. Her var der mulighed for at lade ideer og tanker prøve kræfter med livets problemer, - alt i relation til eleven. Det blev ofte en personlig oplevelse af ego'et som noget værdifuldt til at opsamle livsværdier i, - en modningsproces for den enkelte. Læreropgaven var, - at være vejleder, så godt han/hun evnede, - at give den enkelte elev mulighed for og lov til (ud fra sine egne forudsætninger) at nå længst muligt fagligt, men især menneskeligt. Og her er det væsentligt at erindre sig Anders Kr. Povlsen Dals ord, da han i 1879 startede efterskolen som en selvstændig kostskoleform i Galtrup på Mors: - at undervisningen skal være »jævn«, d.v. i nutidssprog sige: -forståelig (gå til elevens ståsted og byg videre derfra), »fattelig«, - brug et sprog, som eleverne forstår, og »fornøjelig«, gerne krydret med en lille go' historie, der skærper opmærksomheden og giver fortrolighed og tillid. Det krævede, at man både havde overblik over sit stof, havde tilegnet sig det som en del af sig selv og havde et mål for, hvad man ville nå frem til med det. Stoffet var midlet, mennesket var målet. Læreren var formidleren, og ærbødighed og respekt overfor både stof og elev var en nødvendighed for at det tilsigtede mål kunne nås.

Som forstander blev det min opgave at op-bygge en højskole/efterskole, der var gået helt ned. Fra en start med 13 elever i gamle, utidssvarende bygninger til en afslutning ti år senere med en saneret og tilbygget skole med ca. firs elever, nu som en ren efterskole. Den lærermæssige del af arbejdet var det samme som før, men dertil kom hele det administrative arbejde, - styring af økonomi, forhandlinger med myndigheder, ansættelse af medarbejdere, fastlæggelse af de overordnede mål for skolevirket, - og påsyn af at sigtet mod disse mål var tilstede i det daglige. Det kunne undertiden give visse besværligheder, når så mange forskelligartede grupper (myndigheder, bestyrelse, elever, lærere og andre medarbejdere) skulle finde ud af at trække på samme hammel. Mest belastende var det stadig stigende kontorarbejde (det var før sekretær- og kontorphersonale-tiden). Efterhånden syntes jeg, at alle disse »ydre« ting forhindrede min undervisning. Og efter et par sabbatår, hvor jeg slappede af med min hobby - arkæologien - under Nationalmuseets vinger, vendte jeg tilbage til det »almindelige« lærerarbejde.

Egå - Galtrup - Levring. Tre skoler, der hver på sin måde blev en del af mig, og - forhåbentlig - jeg af dem. Set fra mit nuværende skrivebord blev mit udbytte et 40-årigt livsforløb, med meningsfyldt og værdiskabende oplevelser. Mange småting fra disse år kunne man ønske sig ugjort eller anderledes, men helheden - nej!

Anders Willemoes

Min tilknytning til de frie skoler fra barn til voksen

Gunhild Skovmand Jensen er formand for højskolens bestyrelse samt aktiv i Foreningen for Folkehøjskoler i Danmark.

Vi har bedt hende om at gøre sig nogle tanker om de personlige oplevelser der ligger til grund for hendes engagement i dag.

Efter opfordring fra Egå-bogens redaktion går jeg med lidt beklemt hjerte i gang med at skrive om netop det. For - bliver det ikke lidt for personligt? Hvad kan det interessere Egå-bogens læsere? Det er vel også lidt tidligt at skrive erindringer. Men dog heldigvis erindringer med begrænsninger. Ikke alt skal med.

Og dog. Er min tilknytning til de frie skoler alligevel ikke altfavnende. For er det netop ikke de frie skolers mulighed for at undgå begrænsninger, der er det betydningsfulde. Det er vel derfor, de er vigtige at omfatte med kærlighed den form for kærlighed, der er besværlig, fordi den er i dig uden at spørgsmålet: »Hvorfor?« altid kan besvares.

Betød det noget, at du voksede op med troen på friheden til selv at vælge, til selv at tage ansvaret for de valg du som menneske, syntes det var nødvendigt at tage. Og at valg kræver ansvarlighed.

Møder i foredragsforeningen skulle arrangeres og blev det i samarbejde med den lokale husmandsskole. Og selvfølgelig mødte man op hver gang. Hver gang efter en lang arbejdsdag på husmandsstedet med de 8 køer og de 8 børn. Det forudsætter engagement og trofasthed, og det var der hos far og mor. Betød det noget for os børn at vi var med til de møder fra vi var en 8- 9 år? Jeg husker adventsmøderne i den gamle riddersal med ord som jeg ikke forstod, med sange som jeg heller ikke rigtig forstod, men jeg var med i fællesskabet. Jeg husker endnu enkelte scener fra filmen »Den gode jord« lavet over Pearl S. Bucks bog af samme navn, og jeg husker tydeligt oplæsningen af »Anne Franks dagbog« af en skuespiller fra Det kongelige Teater. Jeg var vel 11 år.

Vi børn følte næsten at husmandsskolen var vores frem for elevernes, der jo kom og gik hvert halve år. Vi kom der om sommeren - legede i parken og ved åen, og om vinteren gik vi til gymnastik der og skøjtede på voldgraven. Og så var vi der altid til de store fester for egnen - høstfesten og juletræet.

Betød det noget at gå i skole i friskolen, som helt naturligt var skole for egnen? De enkelte børn, der gik i folkeskolen i nabolandsbyen, var dem, der var udenfor. Vi var fælles om friskolen.

Fælles var vi dog ikke om at høre til frimenigheden. Det var kun et fåtal af

familierne i St. Restrup der var tilknyttet den. Gudstjenesterne blev holdt i skolestuen i friskolen, og også der var vi børn med og tog del i ordet, sangen og i altergangen helt fra vi var små.

Og så var jeg 14 år og måtte ud af skolen. Jeg ville gerne have fortsat i skolen i Aalborg, men det måtte jeg ikke. Begrundelsen var, at det havde min storesøster heller ikke fået lov til. I dag ved jeg, at det var der simpelthen ikke råd til. Så jeg hjalp til hjemme hele sommeren og tjente ved vores nabo om vinteren.

Men noget far og mor ville have råd til, var at sende os alle 8 på efterskole. Så et år efter jeg var gået ud af skolen, kom jeg 5 mdr. på efterskole. Og efter skoleopholdet blev jeg der som ung pige i 2 år. Og der var vi fire piger, der arbejdede der selvfølgelig med til møder, med til gymnastik, med i det lokale sangkor, som øvede på skolen, med til morgensang. Der oplevede jeg, at mennesker, der var fuldt engageret i unge hele dagen havde kræfter og overskud og lyst til at tage hånd om os også i deres fritid. Vi kom på skift med til symfonikoncerter og fik derigennem mulighed for at møde en helt ny verden. Og om vinteren samledes vi i stuen en gang om ugen og der blev læst højt for os af en god bog, medens strikpeindene klirrede.

Efter de 2 år skulle der ske noget nyt. - Jeg tog på højskole til et 5 måneders intenst samvær omkring de selvfølgelig værdier der havde omgivet mig i mine knap 18 år.

Men så kom udlængselen. Jeg tog til England som ung pige i huset i 8 mdr. og hjem til seminariet til start i forpræparandklassen, for jeg manglede jo realeksamnen. Hvorfor jeg ikke valgte Den frie Lærerskole i Ollerup, som jo uddanner lærere primært til de frie skoler, ved jeg ikke. Måske var en svag protest mod det selvfølgelig - det rigtige - endelig brudt igennem. Protester var der vist få af. Jeg husker endnu enkelte morgener, hvor jeg »sov« længe, i stedet for at stå op og synge højtiden ind sammen med resten af familien. Men det var nu før jeg tog på højskole.

Efter godt 6 år - tiden i England og tiden på seminariet - uden nævneværdig tilknytning til de frie skoler, blev jeg ansat som lærer på Egå efterskole. To år efter blev jeg genansat som lærer på den nu omdannede Egå Ungdoms-Højskole, og det blev en intens, travl, udfordrende og spændende periode, jeg havde de knap 10 år, jeg var ansat i Egå. Der gik dog kun godt et halvt år efter min afrejse fra Egå, før jeg igen var tilknyttet stedet - denne gang i skolens bestyrelse. Dette bestyrelsesarbejde bevirkede at jeg i 1982 blev valgt som en af de 2 skolebestyrelsesmedlemmer til at sidde i Foreningen for Folkehøjskoler i Danmark.

Hvorfor bruger du så megen tid på netop de frie skoler, var også indeholdt i redaktionens spørgsmål. Forklaringen findes nok i høj grad i det foregående. For mig er højskolen - de frie skoler - noget væsentligt for hele det danske samfund, for den danske kultur.

Højskolen blev grundlagt ud fra en tro på, at den kunne være en vigtig faktor for oplysning og bevidstgørelse af en bestemt samfundsgruppe - bønderne så de

kunne blive oplyste og være i stand til at udvikle selvstændige meninger og være parate til at tage et medansvar og øve medindflydelse på de beslutninger, der skulle tages i de demokratiske forsamlinger. Jeg tror på, at den oplysning og oplivning, som stadigvæk finder sted på højskolerne i dag, kan være med til at give os lyst til at gå ind og påvirke i de sammenhænge vi som mennesker færdes i, og at gøre os ansvarlige over for de beslutninger, der træffes, hvor vi selv er med i. At vi lærer trofasthed over for de ting, vi oplever som værdifulde, for kun gennem trofasthed kan disse værdier bestå og fortsat udvikle sig. Det gælder også for højskolen, der til stadighed har brug for mennesker, der varmt taler dens sag. Et højskoleophold, der strækker sig over mindst 4-5 mdr., giver os muligheden for at gå ind i et forpligtende fællesskab med alle dets glæder og besværligheder. På højskolen møder man mennesker med en helt anden baggrund og med andre interesser, end dem man selv har. I mødet med disse mennesker og de værdier, de har, formes man og bliver klogere - både på sig selv og andre.

For mig er det vigtigt at højskolen lægger altafgørende vægt på de lange kurser og at det selvfølgelig er et kostskoleophold. Der er i dag i højskolekredse røster fremme om, at vi skal arbejde hen imod en ny højskolelov, fordi den nuværende lov ikke giver mulighed for kurser af kortere varighed end en uge og kun tillader få dagelever. Jeg mener, det er vigtigt, vi fortsat bibeholder de lange kurser som det væsentlige i højskolen. Der er en tendens til i dag, at de forpligtende fællesskaber, vi hver især går ind i, bliver af kortere og kortere varighed, og denne tendens er det vigtigt at modarbejde. Det er igennem det lange forpligtende fællesskab du udvikler dig og oplever nye sider af dig selv.

Week-end-kurser, 3-dages-kurser og daghøjskoler er vigtige områder for hele vores samfundsudvikling, men ikke derfor nødvendigvis noget højskolerne skal gå ind i. Det er vigtigt at højskolen består, men ikke for enhver pris. Det er ikke sikkert, at det netop er 108 højskoler, der skal være i Danmark, og det er ikke sikkert, at det netop er de 108 højskoler, vi har i dag, der fortsat skal bestå som højskoler. At skabe de bedste mulige vilkår for højskolen, for de folk der har deres daglige arbejde på skolerne og for de elever, der er på skolerne, er det vi arbejder på i Foreningen for Folkehøjskoler. Jeg oplever det som et privilegium at få lov til at være med til at påvirke det arbejde i den retning, jeg mener er den rigtige. Og at være med i bestyrelsen i Egå er også et privilegium, fordi det er her tankerne og ideerne mere konkret skal føres ud i handling sammen med den øvrige bestyrelse og medarbejderne. Jeg lægger afgørende vægt på, at det netop sker i et samarbejde og at både bestyrelse og medarbejdere er ansvarlige for, at samarbejdet fungerer bedst mulig. Egå Ungdoms-Højskole er en god højskole, og det betyder meget for mig, at netop den højskole består. Og igennem bestyrelsesarbejdet i Egå har jeg gode muligheder for at arbejde for netop det.

De frie skoler er ikke i dag noget jeg beskæftiger mig med i min fritid. De er en væsentlig del af mit liv.

Gunhild Skovmand Jensen

Barndommens gade

Også Bjørn Dybkjær er medlem af højskolens bestyrelse, men har desuden den specielle tilknytning til stedet at have været barn på efterskolen.

Vi bad Bjørn om en artikel om det.

havde vi ikke, men en grusvej med to sving, og et Egå-egetræ, først til højre, så til venstre,

JEG VED DET, FOR JEG KØRTE FORBI
FORLEDEN DAG, FORKLÆDT SOM VOKSEN
DEM SOM JEG KENDTE BEDST VAR VÆK
DE VAR TAGET NED TIL STRANDEN

hvor datidens badeanstalt i form af et blikskur er væk, men der er en marina, som synes den er så smart. Blikskuret var nu mere interessant end marinaen.

Jeg tænkte ikke på, at sandet var hvidt, før jeg så noget gult sand i Sverige.

Jeg så først skolesynet rigtigt i kraft af sin modsætning, Grundtvigs sorte Århus Katedralskole.

JEG ER DIN BARNDOMS GADE
JEG ER DIT VÆSENS ROD

Jo, vi havde et træ. Når vi i leg rørte ved det eller sad ved dets rod, var vi »fri« eller »hellig« eller »frelst«.

Et livstræ er det vel blevet til, hvor jeg

FORKLÆDT SOM BARN

kan ligge og være glad for at føle mig fri og bange for at blive frelst. Trygt »mellem bark og ved« mærke grenenes vækst væk fra roden med stadig jordforbindelse.

Egå

I dag kunstmaler - tidligere højskolelærer. Vi har bedt Inge- Lise Ravn beskrive livet på Egå. Hvad gav man og hvad fik man?

Stærke minder om engagement i det at leve både for den enkelte og for den sociale situation.

Mange, både lærere og elever fik udvidet deres erfaringsverden gennem mødet med så mange forskellige personer, vokset op under vidt forskellige betingelser.

Vi brugte en masse ord på at overbevise hinanden om sociale beslutningers rigtighed. Men det var alligevel mest i det man gjorde, man mærkede hinanden.

De fag, der ramte dig i den søgen efter forståelsen af din historie, dine reaktioner, dit væsen, blev sjældent forsømt. - Heller ikke dem, hvor du oplevede naturens liv i farven, formernes samspil eller sjælens følsomhed og nerve.

Dog var en forelskelse eller en kærstesorg nr. 1 på hitlisten over engagementer. Det er også et både godt og beskyttet sted at gøre sine erfaringer på de områder.

Vi lavede engang under en projektuge et sort rum i kælderen i mellembygningen. Et rum, hvor alle mørkets ting kunne ske. - I m. skumgummi på gulvet, sort plastik for døre og vinduer i flere lag. Intet lys i rummet overhovedet.

Der blev fortalt mange historier i små grupper, og nogle fik sig nogle varme favntag.

Vi havde også nogle fine snakkesituationer om livets første seksuelle tilnærmelser, om det pres, de satte hinanden i og om den uvidenhed man skjulte for ikke at blive til grin.

En af de snakke startede med, at Birgit, Heiki og jeg fortalte om vores første besværlige møder med drengene på det område. Og de lyttede, - for hvor kendte de det godt på en eller anden tilsvarende måde.

Bagefter snakkede vi om vores forskellige erfaringer i smågrupper. Til stor hjælp og forståelse for alle, også for lærerne.

En anden gang under en forældre Weekend oplevede jeg en meget fin kommunikation mellem forældre og børn, hvor forældrene fortalte, om da de var unge, deres første møde med det andet køn, og om deres forhold til deres forældre - hvordan de havde haft det med øl. Og vi fik også slået hul på et par fordomme omkring brugen af hash og diskuteret angsten for misbruget af samme. - Det var en flot gruppe forældre og børn. De kom lidt længere i gensidig forståelse. Eleverne sagde, tænk mor/far har du virkelig også haft det sådan. Og ind imellem åndløsheden kom vi enormt til at grine. Og de opdagede pludselig, at moderen var en kvinde, der hed Else og faderen en mand, der hed Knud.

Thomas og jeg på agnfiskeri langt ude i Vesterhavet - horisonten var rund og himlen var blå. Skipper og dæksdreng havde indtaget deres pladser i »hullerne« i dækket, mens de hev torsk, sildehajer en havkat og en enkelt havtaske ind. De arbejdede i en fælles rytme - kendte hinanden - det lignede musik. Torsken blev sorteret, havkatten lagt for sig, og sildehajen smidt med et foragteligt fnys hen over dækket; for der, hvor den var, bed torsken ikke på. Havtasken var stor og

mægtig, da den kom op. Kort efter da jeg kikkede derhen, var den en flad bredtgrinende våd klat.

Vi var på rejseperiode i Thy. Nogle elever havde lavet aftale med 3 både herhjemme fra, om at tage med på dagsfiskeri. Thomas og jeg tog med til havnen i Thisted kl. 3 om natten på lykke og fromme, fordi vi også gerne ville ud at fiske. Vi fik lov at tage med denne kutter, som fiskede gammeldags med agn. Skipper havde også fisket med trawl, men han brød sig ikke, om den måde nettene tømte havet for alle størrelser fisk, hvoraf mange gik til konserves. Han mente, det var at gøre havet dødt. Desuden havde han erfaret, at det betalte sig ligeså godt at fiske udsøgte fisk. Kl. 23 gik vi i havn igen og cyklede hjem til sommerhuset.

Det var en stærk oplevelse - meget tæt på vandoverfladen. Jeg er ikke sikker på, jeg ville ku' li' det, når det stormede.

Alle lærerne i midten omkring et bord i D (lille sal) alle eleverne udenom. Vi havde alle i flere timer diskuteret overtrædelse af vores hashforbud. Nu skulle der tages nogle beslutninger. Lærerne havde sat sig i åbent møde for at eleverne kunne følge med i, hvad de sagde til hinanden, hvilke tanker de gjorde sig efter den lange debat. Det var tredje gang emnet var oppe at vende i fællesskab. Sideløbende havde der været samtaler med enkelte undervejs.

Hvilke elever troede vi på? Skulle nogle bortvises som konsekvens af, at de synes deres eget »hashliv« (»da ikke havde noget med de andre at gøre«), var vigtigere end at undgå den afsmitning, vi hver gang oplevede i elevgruppen. Eller skulle de sendes hjem, for at mærke at deres handlinger for en gang skyld fik en konsekvens. Eller troede vi på, at de nu var holdt op, og kunne regne med de andres og hinandens støtte.

Vi havde diskuteret og handlet omkring problemet hash så længe, at vi var nået dertil, at eleverne havde fundet ud af, at begrundelserne for bestemmelserne virkelig var det sociale samarbejde på stedet, og at deres holdninger og meninger var yderst vigtige for at vi kunne lave nogle beslutninger, vi alle kunne tro på. Lærerne tog ansvaret for beslutningerne (altså tog dem) - men eleverne skulle vide, hvad vi tænkte og sagde undervejs til beslutningen.

Det var en hård proces. Men jeg oplevede meget gensidig tillid i den. Og den gav stof til mange efterfølgende snakke og diskussioner.

Hvem er vi? Hvad er vores forventninger til hinanden? Og hvad kan vi rent faktisk klare? Meget! - Men nogle gange ikke så meget som vi håbede og troede på.

Jeg synes meget, at jeg har været med til at give eleverne ansvar for deres eget liv og også indgive dem troen på eget værd - lidt mere forståelse for, hvem de selv er.

Det samme overgik mig selv. - Min første undervisning i dansk litteratur! Jeg var nærmest syg om morgenen - måtte skubbes ud af sengen. Men så sad der nogle mægtig flinke elever bl.a. »Watson« fra skolens første elevhold. Og nu ny-

der jeg at have timer i dansk litt., der er mulighed for mange virkelighedsnære diskussioner. Men der har været nogle hårde kampe indeni i mine usikkerhedsfølelser: stå overfor en sal fuld af forældre og holde foredrag - Ugh - men jeg kom over »hurdlerne« efterhånden, bl.a. ved hjælp af kolleger, der bakkede mig op og et par gode skub fra Kjeld, vores forstander.

Mit arbejde med eleverne gav mig også meget. Vi var gode til at undersøge, finde ud af og lære noget sammen.

Også når jeg blev kaldt op midt om natten, fordi Finn nu igen ville springe ud af vinduet eller lade sig falde ned af trappen.

Han trængte til opmærksomhed og lange snakke, mest om natten. Om dagen kunne han handle og være aktiv sammen med de andre, men om natten indhentede den svære barndom ham. En forelskelse i slutningen af opholdet hjalp ham. - I dag er han postbud og var glad, sidst da jeg snakkede med ham.

Og mange andre har jeg kæmpet med, for at give dem en tro på det at leve.

Det tog til gengæld hårdt på mit familieliv. Det var en svær balance, der skulle findes der.

Ud at se hvordan andre levede:

Til Ringkøbing - hvor vi spillede billard m. Ebbe Rhode, gik til banko med de lokale. Sang og spillede firhændigt med en lokal fuldmægtig, der også er kunstmaler og havde landevejenes farende svende som sine venner. Samle gamle urner i museets kælder - finde de stykker der passede sammen og lidt efter lidt lime dem op til en »potte«.

Og også være en lille gruppe, der kommer tæt på hinanden.

Til Djursland for at hjælpe Peter Får med at bygge hans stald, så dyrene kunne komme ind om vinteren. Bo i skurvogn - mærke vejret gennem væggene - krybe tæt sammen med masser af tøj på under dynerne på den store briks, for at holde varmen om natten. Ingen elektricitet! Det var mørkt, inden vi fik grøntsagerne op af jorden. Faktisk blev klokken 23 den 1. aften inden vi fik lavet mad på brændekomfuret. Beboerne var taget til swahiliundervisn. i byen, og vi mente da sagtens vi kunne klare det hele ... Det tog bare lidt tid.

Flere af dem vi boede hos havde været i Tanzania, og arbejdede nu med projekter, de kunne bruge til at hjælpe afrikanerne med næste gang de kom derned.

Eller:

Tag på stop til København for at se »Solvognen« spille teater. Besøge Christiania - bo i børnehuset, hvor de havde malet loftet himmelblåt m. stjerner på. Frem for alt snakke med mange af de christianittere der startede det hele og stadig havde idealismen i behold.

Jeg har senere boet hos en af vore gamle elever i »Grisestien« på Christiania. De havde indrettet sig dejligt og holdt stadig af Christiania, men det var svært at bo der på grund af for meget junk og for mange rockere. Men de både handlede og snakkede for at prøve at styre problemerne. Det er 4 år siden i dag.

Gennem mit arbejde på højskolen er jeg kommet til at tro på mennesket - på detaljerne i den enkelte og på mangfoldigheden i den sociale sammensætning.

Især har jeg lært, hvordan livet ustandseligt genopstår med al sin kraft. Ungdommen i sig selv er et bevis derpå. Jeg mener både på godt og ondt.

Mange af højskoleverdenens lærere har bevaret evnen til at være nysgerrige og se mangfoldighedernes foranderlighed

- at se detaljernes dybde og ikke lade sig snyde af overfladens glans.

Der er god muld i den gamle højskoleide ...

*Kærlig hilsen
Inge-Lise Ravn.
(tidl. højskolelærer på Egå).*

Midt i en tid

Om få dage afholder vi Gammel Elev-weekend på Egå Ungdoms-Højskole. I den forbindelse ledte jeg for nylig i mine gamle papirer og faldt tilfældigt over en 2 år gammel 7 sideres tætskrevet skideballe til et forårshold. Jeg husker at jeg skrev den på en hyttetur, hvor holdets lade holdning og negative engagement efter min mening havde nået grænsen.

Det havde taget en sådan vending, at de aktive positive elever havde pakket alle deres gode intentioner langt væk, for det kunne åbenbart bedst betale sig at hytte sit eget skind.

Jeg fik læst den op til noget der skulle være en hyggelig aften på turen uden at få én kommentar. Det var som at slå i en dyne. Selvfølgelig ville jeg have respons, og en af eleverne forklarede tavsheden med, at det nyttede jo ikke noget at snakke mere om det. Hvis folk syntes, at jeg havde ret i min kritik og ville ændre indstilling og holdning, måtte de vise det i handling. Dejlig elev - dejlig kommentar. Med handlingen blev det så som så.

Jeg skriver dette i kontrast til min for tiden meget positive oplevelse af at være højskolelærer. Perioden med svære arbejdsforhold er heldigvis lette at glemme, når et godt hold er med til at skabe et varmt og rart arbejdsklima. Det følgende er skrevet på baggrund af, at vi i øjeblikket har et dejligt og velfungerende efterårshold, hvor vi holder højskole i en åben og ærlig atmosfære.

Min oplevelse af at være højskolelærer hænger uvægerligt sammen med, at jeg nu er den lykkelige indehaver af 4 års erfaring.

Jeg bruger knap så meget energi på at vurdere mig selv i forhold til de andre lærere.

Jeg tror på, at erfaring er mere værd end gode råd.

Jeg ved, at jeg selv kan vælge min rolle.

Popularitet betyder ikke længere så meget for mig.

Jeg har ikke længere intentioner om at være så »lige« med eleverne.

Jeg ved også, at jeg ikke hele tiden skal leve op til elevernes behov for selskablighed og initiativ.

Jeg forsøger at holde kontakten med elever og forældre på skolen og mindre hjemme.

Jeg sørger for at ha' fri, når jeg har fri.

Jeg passer på, at jeg har det godt.

Alt i alt: Efter 4 år i højskolen har jeg fået et arbejde. Et arbejde som jeg holder meget af, som jeg lever med og i kraft af. Et arbejde der kræver mit engagement og overskud. Et arbejde som er hårdt, intensivt og utrolig dejligt. Om mit

arbejde så også kan kaldes det højskolehellige ord: en livsform er for mig at se lige gyldigt.

Et vigtigt aspekt af min oplevelse af mit arbejde hænger sammen med vores faglige frihed. Friheden går dels på, at vi selv vælger de fag vi har lyst til at undervise i, dels på, at vi mere eller mindre sammen med eleverne selv definerer indholdet af undervisningen.

Jeg underviser for tiden i 4 fag som stiller vidt forskellige krav til mig som person/lærer:

I denne sammenhæng er min rolle primært at styre, lede, strukturere, råbe højt - i det hele taget at sætte mis selv igennem. Det stiller krav om tempo, intensitet og »gang i den«. Jeg skal her ikke blot skrue mig selv men osse eleverne op til at vist omdrejningsniveau mandag morgen.

I musik giver vi os sjældent tid og især ro til snak, der går ud over det rent faglige. Her drejer det sig om at »få trykket den af«.

I grundfaget musikteori sørger jeg til gengæld altid for lydhørhed. Her ligger udfordringen i at undervise på slap line. Meget pædagogisk forberedelse forbliver på papiret, for den mest levende undervisningsform med tørt stof er nu at få ideerne på stedet sammen med eleverne.

Faget normer og livsmønstre kræver derimod mindre lærerstyret undervisning. Nok skal jeg levere nogle rimeligt velfunderede oplæg, men mit mål er ikke så meget at videregive viden i sig selv, som at give eleverne mod til og mulighed for at danne sig en holdning. Jeg skal skabe et diskussionsforum, hvor det ikke er så farligt at have et standpunkt som skal forsvares over for de andre.

Drømmeforståelse er det fag hvor jeg har den mest direkte kontakt med eleverne, og hvor jeg forsøger at fange noget måske mere ægte. For at undervisningen skal blive vellykket kræver det ikke mindst i dette fag at jeg er i så god kontakt med mig selv som muligt - for nu at bruge fagets sprog. Her er min opgave at skabe et rum hvor alle er mere opmærksomme på gruppen end på sig selv. Her er der ro, tid til at mærke efter, ingen afbrydelser. Eleverne får en direkte feed back fra gruppen ikke så meget på hvad de kan og vil, men mere på hvad de er og gør.

Alt i alt har jeg en række fag der indeholder vidt forskellige udfordringer.

Men selv om jeg kan undervise i lige det jeg har lyst til, kan det være svært at brænde hele tiden. Det er hårdt at udsætte sine kære interesser for pædagogisk forsimpning og for truslen om at eleverne ikke tager imod det man selv synes allerbedst om. Jeg kan heller ikke sige mig fri for at have en vis portion faglige ambitioner om at nå et vist niveau. Men bedst som vi er i gang skal eleverne vælge nye fag fordi vi samtidig ønsker at eleverne skal nå at snuse til mange forskellige ting. Og mens jeg lægger mit største engagement i undervisningen ved

jeg, at hele det liv der netop ligger bagefter med kammerater, kæresten osv, ofte er langt det vigtigste for eleverne.

Derfor er det nødvendigt for mig at afprøve nye fag når lejligheden byder sig. Alene spændingen i at kaste mig ud i noget nyt puster til ilden.

Sus Lindeløv

Pia Mie Hansen var elev på ungdoms-højskolen for bare tre år siden. Vi opfordrede hende til at fortælle om opholdet og dets betydning for hende.

Jeg er en af de heldige, som har haft oplevelsen på Egå Ungdoms-Højskole. En ungdomshøjskole kan være en nødløsning efter folkeskolen - og alligevel blive en succes. Det kan være et stort ønske, og ligeledes blive en succes.

På Egå Ungdoms-Højskole er der plads til 72 elever, som er fordelt i 6 lækre huse.

Opholdet handler en del om sammenhold mellem unge mennesker. Vi kommer med forskellige forventninger, men alt i alt ender det med, at vi slet ikke er så forskellige. Og hvad jeg ikke kan, kan du måske lære mig??

Man oplever pludselig ting, som man ikke har kunnet før, f.eks. at vi kan bruge hinanden så utrolig meget.

På skolen er der en masse muligheder for at udvikle sig kreativt. Der er lokaler med bl.a. håndarbejde, musik, keramik, gymnastik, formning og dramatik m.m. Og der vil man møde dygtige og lærerige folk, som man kalder for lærere. Man kan dels benytte disse værksteder i fritiden, men også i den daglige undervisning. Der er obligatoriske timer. Vi skal f.eks. alle sammen til diverse møder, der er 2 fastlagte om ugen - husmøde og fællesmøde. Alene på disse møder kan man lære meget. Man stræber efter, at alle får sagt noget, altså at man kan tale i større forsamlinger, - det er også en form for modenhed.

Som jeg tidligere har nævnt, er der også noget som hedder lærere, men de er ikke som »almindelige« lærere. Det skal forstås på den måde, at lærer/elev forholdet er noget for sig. Lærerne forsøger at være, så meget som de nu kan, på lige fod med eleverne. Det skulle betyde et bedre samarbejde blandt elever og lærere. Vi har jo nok allesammen oplevet de »almindelige« folkeskolelærere som kedelige, og bestemt ikke på lige fod. I modsætning hertil har man mulighed for at lære sine højskolelærere godt at kende, fordi man oplever dem både i undervisningen og i den almindelige dagligdag - det gør noget specielt.

Der er en lærer knyttet til hvert hus - en huslærer. De skal bl.a. bruges til at snakke med om gode og måske dårlige oplevelser.

I slutningen af opholdet tager elever og lærere på en fælles rejse. Det har i de seneste år været til Norge - alle tiders tur!

Efter 6 mdr. sammen med andre unge mennesker kan det være svært at tage afsked med hinanden. Efter alle de fælles oplevelser man har haft, kan det være trist at skulle sige farvel. Heldigvis har skolen den tradition, at der årligt bliver holdt en week-end for gamle elever. En week-end, hvor elever som er i elevforeningen bliver inviteret til et gensyn med elever man har gået på hold med, og andre hold fra skolen.

Hvad skal man så lave, når man kommer hjem?

Mange har fået mod på at starte med at læse - andre vælger at få et job. Når

man så er kommet hjem, og måske endda tilbage til det gamle, kan man opleve, at man har svært ved at fungere blandt de »gamle« venner. Der er sket mange ting siden sidst, og man har levet meget intenst sammen i et halvt år - som højskoleelev.

En ting er sikkert; man forandrer sig, bliver moden og selvstændig. Flertallet vælger at flytte hjemmefra efter opholdet. Man har opdaget, at tingene også kan klares uden far og mor.

Der kan gå lang tid før man selv forstår, at man også er blevet modnet rent åndeligt, men ofte kan folk mærke, at de har forandret sig.

Så hvis du er mellem 16 og 19 år, trænger til at lære nye ting og mennesker at kende, blive moden, eller bare trænger til at komme til noget nyt; så prøv »Ungdomshøjskolen«. Det er spændende, både før, under og efter opholdet.

*Pia Mie
efteråret 83*

Hvordan opleves de første uger af et ophold, og hvilke forventninger har den unge til resten af forløbet? Lone P. Nielsen har i skrivende stund været elev på Egå Ungdoms-Højskole i fire uger.

Sådan et spørgsmål gør at man kommer til virkelig at overveje, hvorfor man er taget på højskole, hvorfor tiltrak det min opmærksomhed, hvilke følelser og oplevelser håber jeg på at få, når jeg tager væk fra familien og vennerne, væk fra det man kender og så på højskole over til noget nyt og fremmed? De fleste er nok ikke klar over, hvad de vil komme til at opleve, en fornemmelse har man, men den er sjældent rigtig.

De første uger får man mange nye ting at vide, og mange spørgsmål og valg skal man tage stilling til, det virker meget overvældende. Oven i det står man overfor 70 nye mennesker, som man de første dage ikke føler siger en noget eller kan komme til at betyde noget for en. Da sendte man en kærlig tanke til ens venner derhjemme. Tanken om at man skal leve sammen med disse vildt fremmede mennesker i et halvt år kan godt virke lidt afskrækkende.

Nu kun en måned efter man så alle disse mennesker for første gang, føler man det helt utænkeligt, hvis man ikke kendte dem. Tænk hvis man stadigvæk gik rundt derhjemme, uden at have mødt alle disse nye ansigter. Det der gør det utroligt spændende at være på højskole, og bo så tæt sammen med så mange mennesker, er at man hele tiden oplever nye sider ved hinanden og sig selv. Det vil man nok blive ved med indtil opholdet slutter. Man må og skal være meget åben over for andre, man kan ikke skjule noget. Hvis man har det dårligt, så fortæller man det og man bliver respekteret for det. Alle ens særheder og vaner kommer frem på et eller andet tidspunkt. Det at man altid kan finde en, der vil lytte, er meget betryggende at vide. Der er altid et sted hvor folk sidder og sludrer, til gengæld er det også i orden, hvis man vil være sig selv. Det er nogle af de ting, som jeg synes har været meget anderledes og positivt. Selve undervisningen er meget afslappet, fordi man har flere timer med et fag og bliver dermed mere interesseret.

Jeg tror de næste 5 måneder vil styrke forholdet til de andre igennem nogle konflikter, hvor man virkelig får talt ud og diskuteret meninger. Man får også nogle fælles oplevelser, som man kan bygge videre på. Tit er man tilbøjelig til at glemme familien og vennerne derhjemme, så bliver man nødt til at tænke fremad, længere end dette ophold. For man skal trods alt tilbage til dem igen, så hjælper det ikke noget, at man i dette halve år har levet i den lille verden der hedder Egå, for der er noget udenfor, og der skal man leve og trives senere. Det er en af de ting man skal gøre sig helt klart, at på sådan et ophold får man mange nye indtryk, meninger og oplevelser. Så mange at man får en følelse af at alt står stille derhjemme, men så må man huske, at de forandringer der sker derhjemme ikke er synlige, men alligevel sker der meget.

Jeg ser meget positivt på de næste 5 måneder, fordi det er en nødvendighed at arbejde med sig selv og hinanden.

Lone P. Nielsen

Nyt fra højskolen

Udenfor det skitserede emne følger vi traditionen med en artikel om året der er gået på højskolen. Denne gang er det Else Jensen der fortæller.

Lange skygger, oktobersol og et væld af efterårets farvenuancer den ene dag afløses af tæt tåge den følgende. Hurtige skift i naturen, som vi er en del af. Et billede på vort liv, et billede på et højskoleliv. En skiften mellem lys og skygge, glæder og besværligheder.

Vi har den glæde at have gode elevhold i den størrelse der passer bedst til skolen d.v.s. fuldt hus, dog som sædvanlig ikke helt fuldt hus på forårsholdet. Selvfølgelig er alt ikke lutter idyl i vor hverdag. Det hænder at overholdelse af vore regler volder vanskeligheder for enkelte elever. Det er efterhånden også almindeligt for nogle få elever, at et højskoleophold prøves et par uger eller så. Det hører næsten med til tidsbilledet: opbrud og rastløshed. Som følge heraf er udskiftninger i elevflokkene ikke ualmindelig i den første kursusmåned.

De sidste 6 uger af septemberholdets kursus var især præget af et musik- teater- og cafeprojekt over 5 uger afbrudt af Norgesrejsen, der igen gik til Valle. Afslutningen på projektet blev en imponerende opsætning af »Cabaret« og en festlig opførelse af Dario Fo's »Marcolfa«.

Der var mange teateroplevelser på den korte tid også uden for skolen. Midt i januar f.eks. så vi »Marathondansen« på Århus teater og i februar havde vi besøg af Filuren, der opførte »Sangen om Josefa«. Det var en stor oplevelse - dog nok mest for medarbejderne, fordi Birgit Mahler sammen med Sacha World og Anders Ramberg har skrevet manuskriptet, og fordi Sacha World, stykkets eneste skuespiller, minder utrolig meget om Birgit.

Forårsholdets undervisningsplan var inddelt i en kort introduktionsperiode, en længere periode hvor fordybelse bedre kunne nås, og en periode hvor sammenhæng mellem de forskellige faggrupper især var målet. Sidst på kurset havde vi en kort, men meget spændende rejse til Holland. Vi havde lejet 4 sejlbåde så store, at vi også kunne spise og sove på dem, og sejlede så ellers på Ijsselmeer i dagtimerne. Det var en ganske fantastisk oplevelse.

Dem var der nu mange af kurset igennem: billedstofteater, formningsudstillinger, drama, gøgl og gårdmusik, og det at have en gruppe ihærdige idrætsudøvere, der allerede først i april tog fodboldbanen i brug. Det var også først i april vi overværede Århus teater Akademi's forestilling »Chic Versailles« på Gjellerupscenen. En multi-medieforestilling der både handler om tidens meningsløshed og destruktion men også om 80'erne ungdommens fantasi, håb og lyst til udfoldelser.

Ved forskellige lejligheder har Kim Eden og Erik Poulsen spillet deres comedyforestilling »Parløb« for os. Et fornøjeligt underholdningsprogram med absurd komiske karikaturer og halsbrækkende artisteri.

Foredragsrækken »Grundtvig som oprører« (annonceret i Egåbogen 1985) viste sig heldigvis at være af interesse for så mange, at planen kunne gennemføres. Det blev 5 gode aftener og forhåbentlig vil andre emner også kunne samle tilstrækkeligt stort deltagerantal.

Sommerens korte kurser var et 14-dages intensivt mini- højskoleophold for 16-19 årige. Udover fællesaktiviteter kunne der vælges mellem idræt, tegning-maling, musik. Tilmeldingerne gik lidt trængt, så en overgang så det ud til, at kurset vanskeligt kunne gennemføres, men det lykkedes.

På det efterfølgende ugekursus for alle over 18 år var tilslutningen tilstrækkelig til musikgrupperne med Chr. Alvad, Bent Lundgård og Peter Seebach, men der var for få tilmeldinger til drama, tekstile billeder og computergrafik.

Spændende sommeraktiviteter, som dog må stilles lidt i bero, idet vore byggeplaner gør, at vi vanskeligt kan gennemføre disse kurser næste år.

Der har i årets løb været holdt en del byggeudvalgsmøder, og om alt går vel, begynder maskinerne på jordarbejdet så snart forårsholdet slutter i juni næste år, og det er så planen, at der ved årets slutning er bygget en ny spisesal, et nyt køkken og en idrætshal. Til byggeriet hører en mindre samlingssal i forbindelse med spisesalen, samt en glasgang, der forbinder bygningerne lidt mere end nu. Køkkenet bliver placeret langs gymnastiksalens østvæg, spisesalen foran garagerne, der må vige pladsen for idrætshallen, der skal bygges mod øst fra gymnastiksalens nordøstre hjørne.

Den årligt tilbagevendende jubilæumssammenkomst i april havde også i år god tilslutning af de fleste af de indbudte elevårge. Ligeså var der stor opbakning om elevmødet i november - naturligt nok især af de sidste par års elevhold.

Fra august til januar må vi klare os uden Elo Madsen, der har fået bevilget orlov til studier i brugen af EDB i folkeoplysningen.

En stor del af året har vi måttet undvære Pernille Gilbert Jespersen, fordi hun og Jesper fik en søn sidst i april. Pernilles barselsorlov er snart forbi, så Oscar er nu ved at vænne sig til vuggestuelivet.

En anden stor begivenhed i årets løb er den, at skolens første kontorelev, Bente Buus Olsen, afsluttede elevtiden 30. juni. Vi slipper dog ikke Bente straks, først ved årsskiftet. Som ny kontorelev har vi fra 20. august ansat Lis-Lotte Kjølhede.

Eva Olesen er ansat som timelærer fra september til jul, og tilbyder eleverne spændende emner inden for områderne litteratur, filosofi og religion. Inge Lise Vorre forlængede sin barselsorlov og imens passede Inger Ramsdahl hendes job. Nu er Inge Lise igen tilbage på sin post i køkkenet, men hun vil gerne være lidt mere hjemme ved Mikkel, end et fuldtidsjob giver mulighed for, så hun har

delt sit job med Jytte Halvorsen, der tidligere har hjulpet os i køkkenet. En tid havde vi Lars Andersen ansat som pedelmedhjælper, men han forlod os til fordel for et studium, som han gerne ville i gang med.

Efterårsholdet startede også med en kort introduktionsperiode, for på kun et kursus kan en undervisningsplan ikke gennemprøves tilstrækkeligt. Nu er holdet i gang med en længere periode, som netop nu afbrydes af et par dages naturtur, før efteråret helt har forladt os.

Else Jensen

Jubilæumsmøde

Elever fra 1926/27 og 1927 (60 års jubilarer), 1936/37 og 1937 (50 års jubilarer), 1946/47 og 1947 (40 års jubilarer), 1961/62 og 1962 (25 års jubilarer), august-december 1976 og januar-maj 1977 (10 års jubilarer), indbydes til jubilæumsmiddag lørdag den 25. april på skolen.

Indbydelsen vil blive udsendt til alle, som vi kender adresser på. Da mange imidlertid har skiftet adresse uden at huske at informere os, opfordrer vi de nævnte årgange til selv at arbejde for et stort fremmøde. Tilmelding må ske til højskolen senest tirsdag den 21. april.

Elever

Marts-juni 86

Mehrdad Ahranjani, 8700 Horsens
Dan Ammitzböll, 7800 Skive.
Anne-Mette K. Andersen, 3600 Fr.sund.
Yasmin Mari Andersen 2100 Kbh. Ø.
Maiken Charlotte Bang, 3450 Allerød
Jan Beerens, 2390 Flensburg
Bo Michael Bojsen, 1970 Hørsholm
Lotte Fogtmann, 6760 Ribe
Lise Gautier, 2970 Hørsholm
Anne-Marie Hansen, 8700 Horsens
Joan Annette Hansen, 5210 Odense NV
Peter Spure Hansen, 2100 Kbh. Ø.
Tine Seyer Hansen, 3800 Torshavn
Christine Herd, Kenya
Patricia Maria Holten, 2000 Fr.berg.
Gitte Hultmann, 3460 Birkerød
Anne Højmann Hussmann, 7800 Skive
Arne Stenager Jacobsen, 2100 Kbh. Ø
Charlotte Bjørg Jensen, 9310 Vodskov
Vibeke Juel Jensen, 2791 Dragør
Michael Joensen, 3827 Torshavn
Turid Johannesen, 3800 Torshavn
Gitte Jørgensen, 5200 Odense V
Linda Regine Jørgensen, 8000 Århus C
Lotte Kanstrup, 8700 Horsens
Maiken Telling Kjeldsen, 5856 Ryslinge
Lasse Kjemtrup, 9575 Terndrup
Edel Kloth, 6500 Vojens
Lene Britt Kristensen, 4200 Slagelse
Louise Høm Kristiansen, 2450 Kbh. S
Jan Gynther Larsen, 9000 Ålborg
Tina Larsen 7190 Billund
Lars Laursen, 8800 Viborg
Karin Lausen, 2730 Herlev
Brian Lehd, 7100 Vejle
Marlene Lundgaard, 8900 Randers
Karina Taltavull Lystager, Mallorca
Inge Lise Markussen, 2970 Hørsholm
Charlotte Myhrvold, 4000 Roskilde
Gert W. Nielsen, 7741 Frøstrup
Lene Kristine Ahlstrand Nielsen, 2000 Fr.berg
Lone Fast Nielsen, 8700 Horsens
Per Hartvig Nielsen, 8963 Auning
Susanne Juul Nielsen, 8752 Østbirk
Christina Nissen, 3400 Hillerød
Linda Odgaard, 7600 Struer
Henriette Olsen, 8961 Allingåbro
Tom Tønning Pedersen, 9700 Brønderslev
Claudia Petersen, 2397 Handewitt
Michael Phillipsen, 2100 Kbh. Ø
Claus Fyrst Rasmussen, 8500 Grenå
Janni Rasmussen, 8000 Århus C
Anne Søndergaard Raun, 2300 Kbh. S
Mette Saaby Rosin, 2720 Vanløse
Ninya Maria Rustwijk, 1104 Kbh. K
Bettina Rønning, 2100 Kbh. Ø
Randi Saxov, 3800 Torshavn
Søren Michael Terp Seidler, 2990 Nivå
Pernille Cecilie Sørensen, 7861 Balling
Betina Thomsen, 5240 Odense NØ
Philip Ostenfeldt Thygesen, 5240 Odense
Mette Kristine Vogel, 2730 Herlev
Peter Winding, 2820 Gentofte
Charlotte Westerlund, 6740 Bramming
Marilian P. Zepeda, 2629 Albertslund

Mehrdad Abranjan

Dan Ammitzbøll

Anne-Mette
K. Andersen

Yasmin
Mør Andersen

Maiken
Charlotte Bang

Jan Beerens

Bo Michael
Bojsen

Lotte Foglmann

Lise Gautier

Anne-Marie
Hansen

Joan
Anglie Hansen

Peter
Spure Hansen

Tina
Seyer Hansen

Christine Herd

Patricia
Maria Holten

Gitte Hullmann

Anne Hejmann
Hussmann

Arne
Stenager Jakobsen

Charlotte
Biarg Jensen

Vibeke
Juul Jensen

Michael Joensen

Turid Johannessen

Gitte Jørgensen

Linda
Regine Jørgensen

Lotte Kanstrup

Maiken
Telling Kjeldsen

Lasse Kjemsrup

Edel Kløth

Lene
Brit Kralensen

Egå Ungdoms-Højskole
3. marts - 21. juni 1986

Louise
Hem Kristiansen

Jon
Gynter Larsen

Tina Larsen

Lara Laurson

Karin Lauzen

Brian Lehd

Merlino Lundgaard

Karina
Tallavul Lystager

Inge
Lise Markussen

Charlotte Myhrvold

Carl
W. Nielsen

Kristine
Ahlstrand Nielsen

Lene
Fast Nielsen

Per
Hartvig Nielsen

Susanne
Juul Nielsen

Christina Nissen

Linda Odgaard

Henriette Olzen

Tom
Tønning Petersen

Claudia Petersen

Michael Phillipson

Claus
Fyrt Rasmussen

Janni Rasmussen

Anne
Søndergaard Raun

Mette
Saaby Resin

Ninya
Maria Rustwijk

Bettina Rønning

Randi Saxov

Søren Michael
Tøp Sønder

Pernille
Cecilie Sørensen

Belina Thomsen

Philip
Ostenfeldt Thygesen

Mette
Kristine Vægel

Mogens Bedsted

Margriet
de Noord

Else Jensen

Elo Madsen

Elna Madsen

Lis Hansen

Inge Nielsen

Peter Winding

Charlotte Westerlund

Marllan
Plaza Zepeda

Bente Bue Olsen

Erik
Pihl Christensen

Sus Lindeløv

Finn Schmidt

Jesper
Elbert Jespersen

Pernille
Gilbert Jespersen

Inger Ramadahi

Torkild Holst

Inge Lise Vorre

Louis Møgenssen

Douglas Ross

Elever

Sept. 86-febr.87

Jens H. Andersen, 2620 Albertslund
Mia Joy Andersen, 2500 Valby
Sanne Tønne Andersen, 2730 Herlev
Torben Ball, 8300 Odder
Marie Barfoed, 2880 Bagsværd
Heidi Bay, 5260 Odense S
Dorthe Brogaard, 7700 Thisted
Helle E. Christensen, 4600 Køge
Ida C. Christensen, 5210 Odense N.V.
Maja Ulrikka Christensen, 6270 Tønder
Anette Dalgas, 2920 Charlottenlund
Charlotte Stenstrup Dyhr, 5330 Munkebo
Maja Dyrvad, 4500 Nykøbing Sjll.
Tina Astrup Ebbesen, 7200 Grindsted
Sabine Erichsen, 2394 Satrup
Klaus Fink, 8850 Bjerringbro
Birthe Gammelgård, 8660 Skanderborg
Lone Hansen, 5290 Marslev
Mie Hansen, 2680 Solrød Strand
Rikke Dahl Handen, 8870 Langå
Steffen Hansen, 5591 Gelsted
Kim J. M. Henriksen, 5000 Odense C
Irene Hommel, 4180 Sorø
Pernille Hulebæk, 4400 Kalundborg
Kent Jacobsen, 8870 Langå
Laila R. Jakobsen, 2640 Hedeusene
Anders Sydney Jensen, 3600 Fr.sund
Mikkel Neersø Jensen, 4320 Lejre
Morten Milwertz Jensen, 8250 Egå
Ole Siefert Jensen, 9320 Hjallerup
Vinnie Rauff Jensen, 7200 Grindsted
Charlotte Jeppesen, 9700 Brønderslev
Lene Kaltoft, 6500 Vojens
Jenny Mørk Kjær, 5260 Odense S
Lene Kongstad, 8800 Viborg
Mette Lene Kristiansen, 4573 Højby Sjll.
Annegrete Larsen, 4733 Tappernøje
Annegrethe Larsen, 4300 Holbæk
Lars Halfdan Larsen, 8680 Ry
Lasse Larsen, 9940 Byrum
Nette Mariann Bak Larsen, 9430 Aså
Ditte Laursen, 2620 Albertslund
Henriette Lausten, 2720 Vanløse
Rikke S. Madsen, 5270 Odense N
Tinie Madsen, 7500 Holstebro
Sarah Mondrup, 9541 Suldrup
Berit Harder Nielsen, 8900 Randers
Christina R. Nielsen, 2650 Hvidovre
Kirsten S. Nielsen, 4660 St. Heddinge
Lone Primdahl Nielsen, 3600 Fr.sund
Marit Nielsen, 8660 Skanderborg
Thomas Nielsen, 4340 Tølløse
Helle Anette Nørby, 6700 Esbjerg
Jesper Mechlenborg Nørulf, 6052 Viuf
Corina Urioste Ostria, 1960 Frb. C.
Ayoe Pil Paltorp, 3450 Allerød
Susanne Thordal Pedersen, 8882 Fårvang
Jesper Pehrson, 1880 Bagsværd
Heidi Anette Petersen, 3480 Fredensborg
Lotte Ulrich Petersen, 3520 Farum
Birthe Hentze Povlsen, 7400 Herning
Anne Line Ravn, 3600 Fr.sund
Jacob Refsgård, 8000 Århus C
Jane Riis, 4180 Sorø
Charlotte Ruus, 5210 Odense N.V.
Jakob Schlanbusch, 2750 Ballerup
Nynne Sindberg, 3450 Allerød
Anya E. H. Sørensen, 3600 Fr.sund
Janus Wulff Sørensen, 5250 Odense S.V.
Michael Thomas, 2700 Brønshøj
Susan Mona Thomsen, 7100 Vejle
Peter Michael Toft, 2920 Charlottenlund
Hansa Toftegård, 3700 Rønne
Nanna Helle Claudi Westh, 8800 Viborg
Gunnar Waagstein, 3800 Thorshavn
Jesper S. Østergaard, 8882 Fårvang

Jens H. Andersen Mie Joy B. Andersen Sanne Tenne Andersen Torben Ball Marie Barloed Heidi Bay Dorthe Brogaard Helle E. Christensen Ida C. Christensen Maja Ulrikka Christensen Anette Daigas Charlotte S. Dyhr Maja Dyrvad Tina Astrup Ebbesen Sabine Frichsen

Klaus Fink Birthe Gammelgård Lone Hansen Mie Hansen Rikke Dahl Hansen Steffen Hansen Kim J.M. Henriksen Irene Hommel Pernille Hulebæk Kent Jacobsen Laila R. Jakobsen Anders Sydney Jensen Mikkel Neerse Jensen Morten Milwertz Jensen Ole Stiefert Jensen

Vinnie Rauff Jensen Charlotte Jeppesen Lene Kalle Kallott Jenny Mørk Kjær Lene Kongstad

Egå Ungdoms-højskole

1. september 86 - 14. februar 87

Mette Lene Kristiansen Annegrete Larsen Annegrethe Larsen Lars Haldan Larsen Lasse Larsen

Nette Mariann Bak Larsen Ditte Laursen Henriette Lausten Rikke S. Madsen Tinie Madsen

Sarah Mondrup Berit Harder Nielsen Christina R. Nielsen Kirsten S. Nielsen Lone Primdahl Nielsen

Marit Nielsen Thomas Nielsen Helle Anette Nerby Jesper M Narull Corina Urioste Ostria

Aye Pil Paltor Susanne Thordal Pedersen Jesper Pehrson Heidi Anette Petersen Lotte Ulrich Petersen Birthe Hentze Povlsen

Anne Line Ravn Jacob Relsgård Jane Riis Charlotte Ruus

Jakob Schlanbusch Nynne Sindberg Anya E.H. Sørensen Janus Wulff Sørensen Michael Mikker Thomas Susan Mona Thomsen

Else Jensen Elo Madsen Elna Madsen Lis Hansen Peter Michael Tølt Hansa Toffegård

Nanna Helle Claudi Westh Gunnar Waagstein Jesper S. Bstergaard

Eva Olesen Lis-Lotte Kjølhede Jytte Halvorsen Mogens Redsted Margriet de Noord

Jesper Gilbert Jespersen Pernille Gilbert Jespersen Erik Pihl Christensen Torkild Holst Inge Lise Vorre Finn Schmidt

Sus Lindelev Louis Mogensen Inge Nielsen Bente Olsen